

UITVOERINGSPLAN BEHEER JAARROND VERBLIJVENDE GANZEN NATURA 2000-GEBIED DUINEN EN LAGE LAND TEXEL

Natuurlijk Fauna Advies en Altenburg & Wymenga, versie 4.2 dd 24 juni 2015

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1 Gebied en beschermingsstatus.....	4
2 Kwalificerende waarden.....	7
2.1 Habitattypen.....	7
2.2 Habitatsoorten	8
2.3 Broedvogels.....	9
2.4 Niet-broedvogels	16
3 Aanwezigheid overzomerende ganzen.....	19
3.1 Koppelvorming en broeden.....	19
3.2 Ruien.....	20
3.3 Foerageren	21
4 Beschrijving maatregelen en werkwijze	24
4.1 Selectie beheermaatregelen	24
4.2 Afschot en koppelafschot.....	24
4.3 Legselbehandeling.....	24
4.4 Ruivangsten	25
5 Effectbeoordeling.....	26
6 Conclusie	31
Literatuur	32
Bijlage 1 Toelichting maatregelen G7 akkoord.....	33
Bijlage 2 Beheer en schadebestrijding grenzend aan Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel	35

Inleiding

Noord-Holland kent een grote en nog steeds groeiende ganzenpopulatie (zowel in de zomer als in de winter), die zorgt voor een toenemende schade aan landbouwgewassen en natuurwaarden. In mei 2014 heeft Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland daarom het Uitvoeringsbeleid Ganzen Noord-Holland vastgesteld. Daarin heeft de provincie haar beleid beschreven om te komen tot een reductie van de door ganzen veroorzaakte landbouwschade, o.a. door middel van populatiereductie. Het beleid is erop gericht om ruimte te geven voor populatiereductie van jaarrond verblijvende ganzen – zowel in Natura 2000-gebieden als daarbuiten – en het terugdringen van de tegemoetkomingen in faunaschade, terwijl tegelijkertijd voorwaarden worden gecreëerd om overwinterende ganzen te beschermen (via de invoering van de winterrust) en de instandhoudingsdoelen van beschermde soorten in Noord-Holland te waarborgen.

Bij de vaststelling van het Uitvoeringsbeleid is door de betrokken partijen gezamenlijk afgesproken dat specifiek voor de maatregelen in de Natura 2000-gebieden plannen worden opgesteld voor de uitvoering van dit beleid. Daartoe zijn uitvoeringsplannen opgesteld voor de 11 verschillende gebieden waar beheer van ganzen gewenst is. Voorliggend 'Uitvoeringsplan Beheer Jaarrond verblijvende Ganzen Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel' is daar één van.

In dit uitvoeringsplan wordt aangegeven welke beheermaatregelen voor jaarrond verblijvende ganzen in het Natura-2000 gebied Duinen en Lage Land Texel worden uitgevoerd. De maatregelen zijn uitgewerkt in een iteratief proces tussen vertegenwoordigers van organisaties van landgebruikers (FPG), agrariërs (LTO en ANV's), de provincie, ecologen, schadebestrijders (KJNV en NOJG) en terreinbeheerders (TBO's). Het uitgangspunt is geweest om gezamenlijk tot een werkwijze te komen die gedragen wordt, effectief is en die geen effect heeft op de draagkracht voor of populaties van de kwalificerende vegetatietypen en soorten (instandhoudingsdoelen), zodat knelpunten met de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) worden voorkomen.. De werkwijze, de manier hoe het ganzenbeheer in praktijk en in ruimte en tijd vorm zou moeten krijgen, is tijdens het proces steeds verder geoptimaliseerd.

Rol en betrokkenheid beheerder bij de uitvoering

In de werkwijze wordt omschreven waar en wanneer een beheersactiviteit kan plaatsvinden. Deze activiteiten kunnen in de meeste gevallen expliciet geduid worden in ruimte en tijd, omdat in het veld exact bekend is (en voor iedereen duidelijk is) waar de kwetsbare waarden zich bevinden en in welke periode. In sommige gevallen kan dit minder duidelijk zijn.

Natuurgebieden zijn niet statisch: de verspreiding van habitattypen, habitatsoorten en vogels kan in de loop der jaren veranderen, bijvoorbeeld door beheermaatregelen. Daarnaast kunnen ook kwetsbare soorten zich vestigen, die niet als kwalificerend zijn aangemerkt in het aanwijzingsbesluit, dat gebaseerd is op de aanwezigheid van natuurwaarden in een beperkte periode in de huidige situatie en het recente verleden.

Vóór de uitvoering van maatregelen wordt de beheerder (de ogen en oren in het veld) geconsulteerd, zodat rekening gehouden kan worden met de actueel aanwezige natuurwaarden en nieuwe ontwikkelingen in het terrein. Deze aanpak waarborgt dat geen aantasting plaatsvindt van bestaan-

de, kwalificerende natuurwaarden of van andere kwetsbare natuurwaarden, waarvan de aanwezigheid op voorhand niet zeker is.

Externe werking: beheer en schadebestrijding grenzend aan het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel

Dit uitvoeringsplan beschrijft en toetst de maatregelen voor ganzenbeheer binnen het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel. In bijlage 3 is ook beschreven op welke manier er bij beheer en schadebestrijding in het gebied grenzend aan Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel rekening moet worden gehouden met de instandhoudingsdoelen om significant negatieve effecten te voorkomen.

Leeswijzer

In dit uitvoeringsplan wordt in hoofdstuk 1 een korte beschrijving gegeven van het Natura 2000-gebied en de beschermde waarden. Hoofdstuk 2 geeft een nadere toelichting op de kwalificerende waarden: verspreiding, talrijkheid, etc. In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving gegeven van de aanwezigheid van de jaarrond verblijvende ganzen in het gebied. Hoofdstuk 4 beschrijft de maatregelen en werkwijze. Effecten worden onderzocht en getoetst aan de NB-wet in hoofdstuk 5. Samenvattende conclusies zijn opgenomen in hoofdstuk 6.

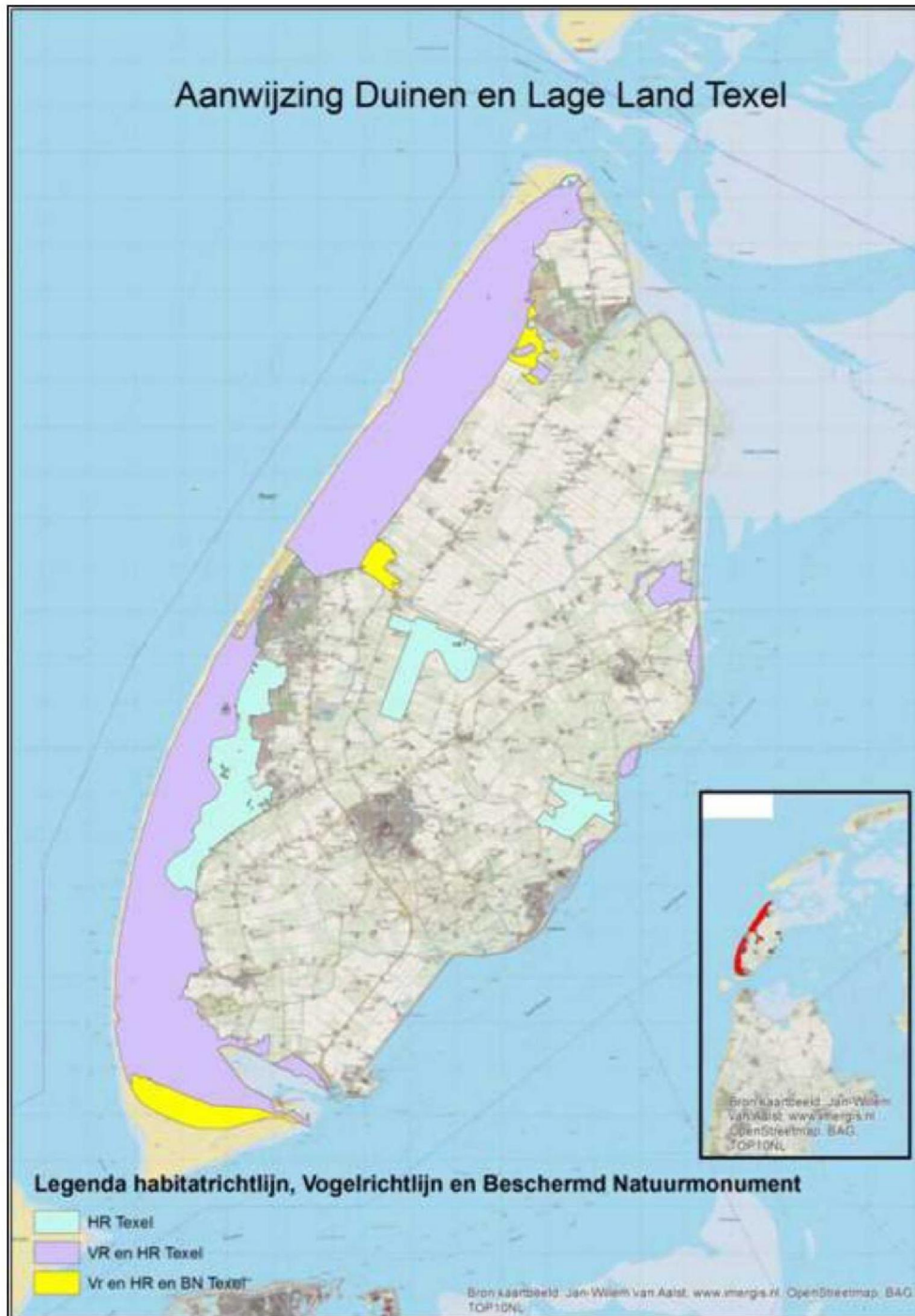
1 Gebied en beschermingsstatus

Het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel is gelegen in de gemeente Texel en is het grootste Nederlandse Waddeneiland. Het gebied is te onderscheiden in een poldergebied en een duingebied, en herbergt de belangrijkste slufte van Nederland. Het Natura 2000-gebied is 4.615 hectare groot.

Figuur 1.1 Topografische ligging van het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel.

Het gebied wordt gekenmerkt door geleidelijke overgangen van de duinen naar de achterliggende polders en is van belang voor een groot aantal habitats, vogelsoorten, de Noordse woelmuis, de Groenknolorchis en orchideeënrijke hooilanden. Het Natura 2000-gebied Duinen en Lage land Texel is aangewezen voor 23 habitattypen, twee habitatsoorten en 12 broedvogelsoorten (tabel 1.1). Het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel is niet aangewezen voor enige ganzensoort als doelsoort. Voor het gebied is een conceptbeheerplan opgesteld (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Figuur 1.2. Begrenzing van het Vogel- en Habitatrictlijngebied in het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel.

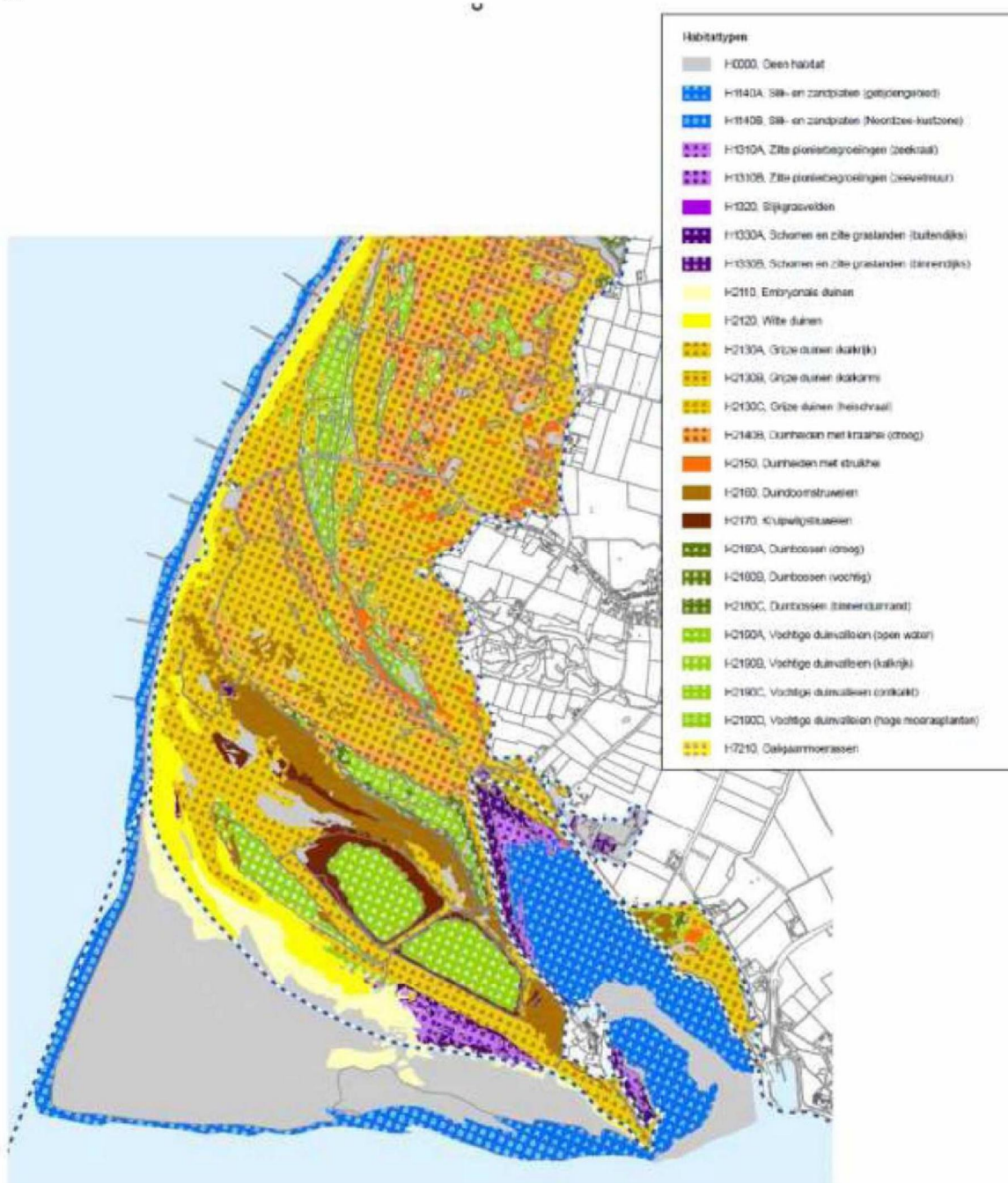
Tabel 1.1. Natura 2000-essentietabel voor Duinen en Lage Land Texel. Bron: www.synbiosys.alterra.nl.

		SVI Lande- lijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draag- kracht aantal paren
Habitattypen						
H1140A	Slik- en zandplaten (getijdengebied)		=	=		
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	-	=	=		
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	+	=	=		
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	-	=	=		
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	-	=	=		
H2110	Embryonale duinen	+	=	=		
H2120	Witte duinen	-	=	=		
H2130A	*Grijze duinen (kalkrijk)	--	>	>		
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)	--	>	>		
H2130C	*Grijze duinen (heischraal)	--	>	>		
H2140A	*Duinheiden met kraaihei (vochtig)	-	= (<)	=		
H2140B	*Duinheiden met kraaihei (droog)	-	=	=		
H2150	*Duinheiden met struikhei	+	=	=		
H2160	Duindoornstruwelen	+	= (<)	=		
H2170	Kruipwilgstruwelen	+	=	=		
H2180A	Duinbossen (droog)	+	= (<)	>		
H2180B	Duinbossen (vochtig)		= (<)	>		
H2180C	Duinbossen (binnenduinrand)		=	>		
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	-	=	>		
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	=	>		
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	-	=	>		
H2190D	Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	-	=	>		
H7210	*Galigaanmoerassen	-	=	=		
Habitatsoorten						
H1340	*Noordse woelmuis	--	=	>	=	
H1903	Groenknolorchis	--	=	=	=	
Broedvogels						
A021	Roerdomp	--	=	=		5
A034	Lepelaar	+	=	=		120
A063	Eider	--	=	=		110
A081	5.1.2e Kiekendief	+	=	=		30
A082	Blauwe Kiekendief	--	=	=		20
A132	Kluut	-	=	=		120
A137	Bontbekplevier	-	>	>		20
A183	Kleine Mantelmeeuw	+	=	=		14.000
A195	Dwergstern	--	>	>		40
A222	Velduil	--	>	>		20
A276	Roodborsttapuit	+	=	=		40
A277	Tapuit	--	>	>		100

2 Kwalificerende waarden

2.1 Habitattypen

Betredingsgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebied zijn vochtige duinvalleien en galigaanmoerassen (Van der Hut & Bruinzeel 2015). De verspreiding van deze habitattypen is weergegeven in figuur 2.1.

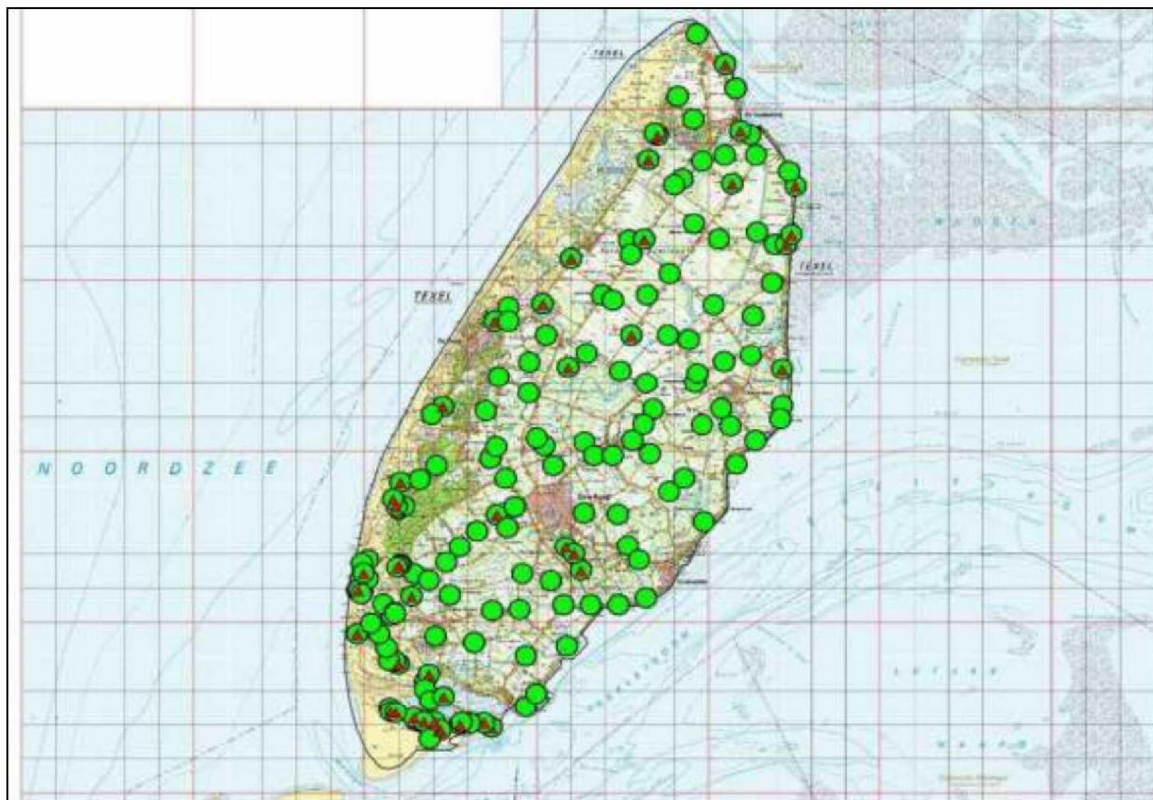

Figuur 2.1. Groeilocaties van habitattypen in het zuidelijk dungebied Duinen en Lage land Texel. Bron: Dienst Landelijk Gebied 2014.

Het habitatype "vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)" komt vooral voor in ondiepe duinmeertjes in de zuidelijke duinen (de Geul, Pompevlak en Grote Vlak) en op kleinere schaal mate in de Muy/Nederlanden en de Eijerlandse duinen. De moerasvegetaties met riet en grote zeggen in ondiep water zijn vooral van belang voor moerasvogels en andere fauna. Het habitatype galigaanmoerassen heeft zich in het verleden op Texel gevestigd in toenmalige laagveenmoerassen en is verspreid aanwezig op een aantal plekken, vooral in de zuidelijke en middenduinen (Bleekersvallei).

2.2 Habitatsoorten

Twee habitatsoorten zijn kwalificerend voor het Natura 2000-gebied: Noordse woelmuis en 5.1.2e 5.1.2e. De Noordse woelmuis komt op Texel over het hele eiland voor (figuur 2.2), zowel in de duinen en kwelders als in het poldergebied. De Groenknolorchis komt op twee locaties in duinvalleien voor (figuur 2.2).

Figuur 2.2. Verspreiding van de Noordse woelmuis op Texel in 2006-2009 op basis van muizenonderzoek. 5.1.2e rondje: val gezet, rood driehoekje: Noordse woelmuis aangetroffen. Bron: Dienst Landelijk Gebied 2014.

Figuur 2.3. Groeilocaties van de Groenknolorchis op Texel. Bron: Dienst Landelijk Gebied 2014.

2.3 Broedvogels

Twaalf soorten broedvogels zijn kwalificerend binnen Natura 2000-gebied: Roerdomp, Lepelaar, Eider, 5.1.2e Kiekendief, Blauwe Kiekendief, Kluut, Bontbekplevier, Kleine Mantelmeeuw, Dwergstern, Velduil, Roodborsttapuit en Tapuit.

Roerdomp

In de periode 1999-2003 werden jaarlijks 4-5 paren Roerdomp geteld in duinvalleien met rietmoeras van de Horsmeertjes, de Geul en het Pompevlak (figuur 2.4). De trend is dalend tot 3 paar in 2013; dit aantal ligt onder het instandhoudingsdoel van 5 paar (tabel 2.1).

Lepelaar

Er zijn drie lepelaarkolonies op Texel, twee in de duinen van Texel (De Muy en De Geul) en één langs de Waddenzee (De Schorren; figuur 2.5). Voor de migratie van driedoornige stekelbaars zijn 5.1.2e - 5.1.2e aangelegd bij het gemaal bij De Cocksdorp en de Moksloot.

Eider

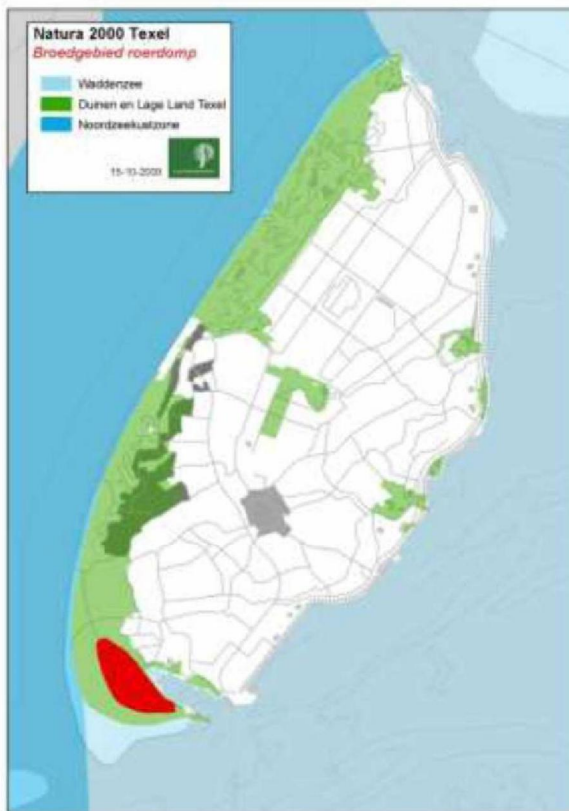
Op Texel is er een redelijk stabiele broedvogelpopulatie van ca. 100-200 broedparen Eider in de Slufter en in de duinen ten noorden van de Slufter. Op de Schorren van de Eendracht en het schor de Volharding bevindt zich een stabiele broedpopulatie van rond de 50 paren (figuur 2.6).

5.1.2e kiekendief

De 5.1.2e kiekendief broedt vooral in (overjarige) rietlanden en natte duinvalleien. Ze zoeken voedsel over het hele eiland tot op ongeveer 7 km afstand van het nest. In de duinen van Texel broeden jaarlijks ongeveer 20 broedparen. In rietlanden in de binnendijkse gebieden in het Lage Land jaarlijks ongeveer 10 paren. Op de Schorren is er incidenteel een broedgeval van de 5.1.2e kiekendief (figuur 2.7).

Blauwe kiekendief

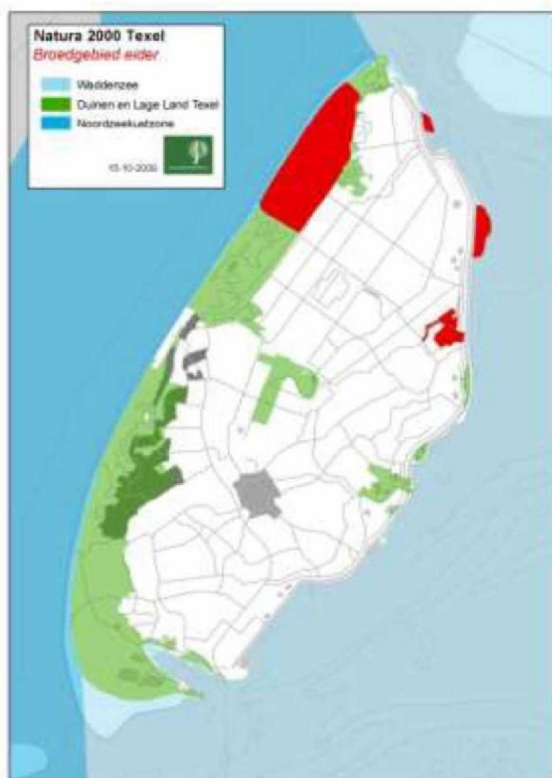
De Blauwe kiekendief heeft zich als broedvogel op Texel eind jaren zeventig gevestigd en is vervolgens in aantal toegenomen tot maximaal 27 paren in 1994. Recent is er sprake van afname, die zich nog steeds voortzet. In 2006 zijn 17 territoria in de duinen van Texel vastgesteld en de aantallen zijn sindsdien verder gedaald tot 8 in 2012, onder het instandhoudingsdoel van 20 paar (figuur 2.8).

Figuur 2.4. Verspreiding van de Roerdomp op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Figuur 2.5. Verspreiding van de Lepelaar op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Figuur 2.6. Verspreiding van de Eider op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Figuur 2.7. Verspreiding van de 5.1.2e kiekendief op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Kluut

De Kluut is een talrijke broedvogel in het Waddengebied. Het merendeel van de broedpopulatie bevindt zich binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Waddenzee. Ook op Texel broeden de meeste Kluten in het Wagejot (100-150 paar). In de Slufter broeden ongeveer 10 paar. In het Waddenzeegebied bij Texel broeden enkele paren op de Schorren (figuur 2.9).

Bontbekplevier

De belangrijkste (potentiële) broedlocaties van de Bontbekplevier op Texel zijn de Slufter, het Wagejot en de noord- en zuidpunt van het eiland. Ook op de Schorren en op de Volharding wordt gebroed. In het Wagejot varieert het aantal van 5-7 broedparen. In de duinen van Texel werden in 2006 3 broedparen aangetroffen; binnen Natura 2000-gebied in totaal betrof het 9-17 paar in 2009-2013. (figuur 2.10).

Kleine mantelmeeuw

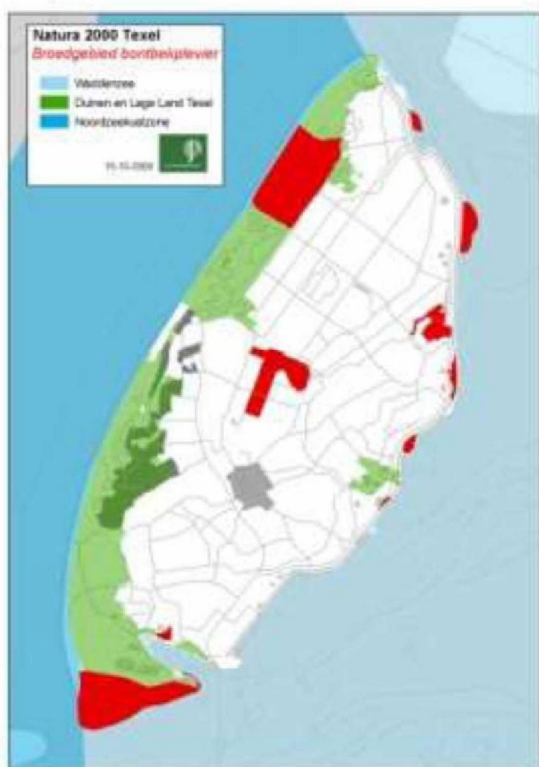
De Kleine mantelmeeuw heeft zich in de jaren dertig op Texel gevestigd. Vanaf de jaren zeventig is de soort sterk in aantal toegenomen. In 2003 zijn 14.753 paren geteld. De Kleine mantelmeeuw broedt vooral in open duin; daarbuiten broeden op de Schorren 30-70 broedparen (figuur 2.11).

Figuur 2.8. Verspreiding van de Blauwe kiekendief op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Figuur 2.9. Verspreiding van de Kluut op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Figuur 2.10. Verspreiding van de Bontbekplevier op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Figuur 2.11. Verspreiding van de Kleine Mantelmeeuw op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Dwergstern

Dwergsterns broeden vooral op de Hors. In 2008-2009 werden hier 70-202 broedparen aangetroffen; 13-54 paar in de jaren 2010-2013. Op het schor de Volharding broeden de laatste jaren vier paren, in het Wagejot ca. 10 paren (figuur 2.10).

Velduil

Texel is één van de weinige gebieden in Nederland waar een sleutelpopulatie van bijna 20 broedparen van Velduilen aanwezig waren. De soort broedde verspreid over het hele duingebied met een zwaartepunt op het noordelijke deel. De aantallen fluctueren met een sterk afnemende trend, ook al lijkt het leefgebied en het voedselaanbod op Texel gunstig. In 2010-2013 was de soort een onregelmatige broedvogel in het open duin en op de Schorren (figuur 2.11).

Roodborsttapuit

De roodborsttapuit is in de jaren zeventig op Texel in aantal sterk toegenomen. Eind jaren negentig werden maximaal 80 paren geteld. In de periode 1999-2003 was het aantal teruggelopen tot 20-63. In 2010-11 zijn 35-46 territoria in de duinen van Texel vastgesteld (figuur 2.12).

Tapuit

Op Texel komt de Tapuit verspreid in het duingebied met een ruim aanbod aan konijnenholen voor. In de zeventiger jaren zijn nog 200 paren Tapuiten op Texel waargenomen; vanaf begin jaren tachtig is de soort sterk afgenomen. Het laatste jaar met meer dan 100 paren was 1991 (119 paren). De aantallen zijn verder afgenomen tot 20-31 paar in de periode 2009-2013.

Figuur 2.10. Verspreiding van de Dwergstern op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Figuur 2.11. Verspreiding van de Velduil op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Figuur 2.12. Verspreiding van de Roodborsttapuit op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

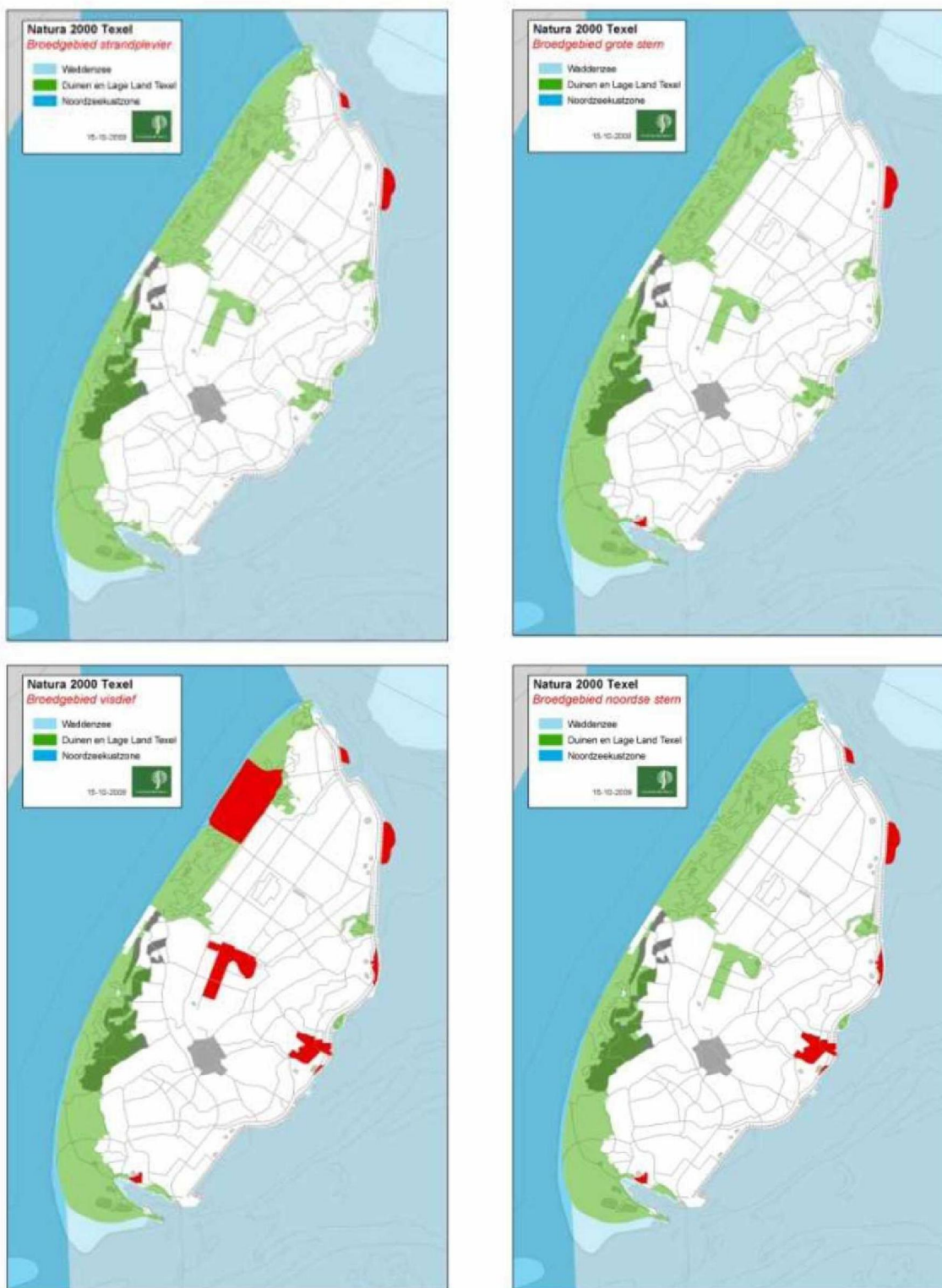
Figuur 2.13. Verspreiding van de Tapuit op Texel in 2006 (Dienst Landelijk Gebied 2014).

Natura 2000-gebied Waddenzee

Vier broedvogelsoorten zijn nog niet besproken, die kwalificerend zijn voor de het Natura 2000-gebied Waddenzee en ook op Texel broeden: Strandplevier, Grote stern, Visdief, noordse stern (figuur 2.14). Twee daarvan broeden binnen de begrenzing van Vogelrichtlijngebied in Duinen en Lage Land van Texel: Visdief en Noordse stern. Deze soorten kunnen relevant zijn voor de 5.1.2e van beheermaatregelen, omdat een ecologische relatie met de Waddenzee aanwezig is.

Natura 2000-gebied Noordzeekustzone

Het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone is aangewezen voor de broedvogelsoorten Bontbekplevier, Dwergstern en Strandplevier. De Strandplevier is niet aangewezen voor het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land van Texel, maar broedt wel op Texel, echter buiten de begrenzing van dit Natura-2000 gebied.

Figuur 2.14. Broedgebied van Strandplevier, Grote stern, Visdief en Noordse stern op Texel. De broedvogelsoorten: Strandplevier en Grote stern broeden op Texel, maar niet binnen de begrenzing van Natura-2000 gebied Duinen en Lage land van Texel en deze soorten onderhouden geen ecologische relatie met Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel.

Tabel 2.1. Ontwikkeling van de aantallen broedvogels (bron netwerk ecologische monitoring SOVON/RWS/CBS: www.sovon.nl) in relatie tot het instandhoudingsdoel voor Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel.

Soort	ISHD	2009	2010	2011	2012	2013	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2004
Roerdomp	5	5	4	6	4	3	1990	+	?
Lepelaar	120	332	401	461	518	409	1990	++	+
Eider	110	135	208	204	70	-	1990	0	?
 Kiekendief	30	28	31	32	24	-	1990	0	-
Blauwe Kiekendief	20	8	10	8	8	-	1990	-	--
Kluut	120	183	159	146	121	141	1991	+	?
Bontbekplevier	20	9	16	17	13	10	1990	0	?
Kleine Mantelmeeuw	14.000	10.677	18.842	608	18.401	496	1990	++	?
Dwergstern	40	222	26	20	13	54	1990	0	?
Velduil	20	1	0	3	2	0	1990	--	--
Roodborsttapuit	40	-	35	46	-	-	1990	-	?
Tapuit	100	20	23	29	28	31	1990	--	+
Visdief*	5300	2580	2110	2305	2345	1670	1990	-	--
Noordse stern*	1500	886	833	834	840	777	1990	-	?

*Voor de Visdief en de Noordse stern hebben de aantallen betrekking op het Natura 2000-gebied Waddenzee.

2.4 Niet-broedvogels

Het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel is niet aangewezen voor niet-broedvogels. De Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone zijn wel aangewezen voor niet-broedvogels en deze soorten kunnen zich binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied van de Duinen en Lage Land Texel ophouden. Initiatieven op Texel kunnen daarom effect hebben op de Waddenzee en/of Noordzeekustzone. In dat geval is sprake van de zogenoemd externe werking van de Nb-wet. Het is daarom nodig na te gaan of beheermaatregelen m.b.t. ganzen effecten hebben op deze soorten.

Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land van Texel is niet aangewezen voor enige ganzensoort. De Natura-2000 gebieden in de omgeving (Waddenzee en Noordzeekustzone) zijn wel aangewezen voor ganzensoorten, waaronder de Grauwe Gans en de Brandgans.

In tabel 2.2. zijn soorten vermeld die zich op Texel ophouden en aangewezen zijn voor de Natura 2000-gebieden Waddenzee of Noordzeekustzone (en niet voor N2000 gebied Duinen en Lage land van Texel). Daarbij is aangegeven of belangrijke aantallen zich in of in de nabijheid van Natura 2000-

gebied Duinen en Lage land van Texel bevinden. In de beoordeling van de uitvoeringsplannen dient specifiek rekening gehouden te worden met het voorkomen van deze soorten.

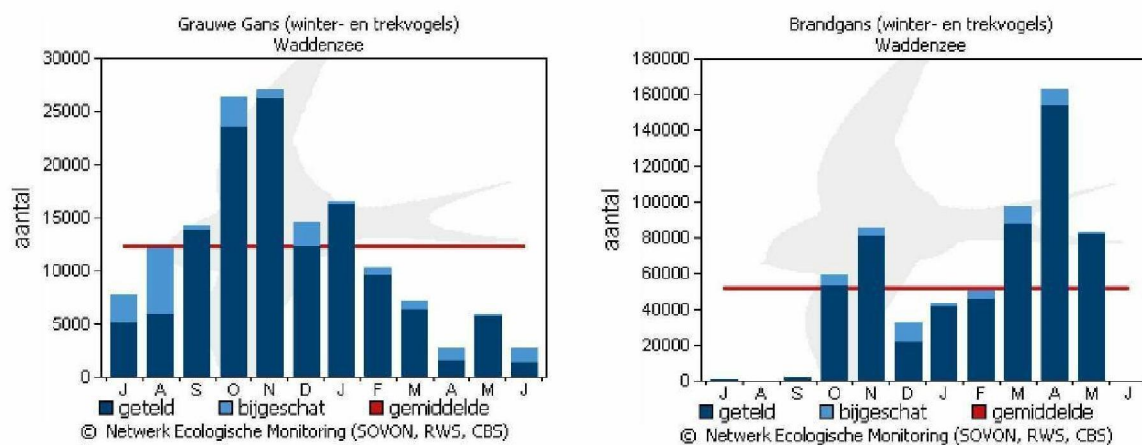
Tabel 2.3. Niet-broedvogelsoorten die zich op Texel ophouden en aangewezen zijn voor de Natura 2000 gebieden Waddenzee of Noordzeekustzone. Daarbij is aangegeven of belangrijke aantallen zich in of in de nabijheid van Natura-2000 gebied Duinen en Lage land van Texel bevinden.

Soort	Aanwezigheid in N2000 gebied Duinen en Lage land van Texel
Aalscholver	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied aan de Noordzeezijde
Lepelaar	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied
Kleine zwaan	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied
Toendrarietgans	aanwezig in kleine aantallen in het gebied (waarschijnlijk alleen slaappleats in het gebied)
Grauwe gans	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied
Brandgans	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied
Rotgans	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied
Bergeend	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied
Smient	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied
Scholekster	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied
Kluut	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied
Bontbekplevier	aanwezig in redelijke aantallen in het gebied
Zilverplevier	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied
Kanoet	aanwezig in kleine aantallen in het gebied
Drieteenstrandloper	niet aanwezig in het gebied
Bonte strandloper	aanwezig in kleine aantallen in het gebied
Rosse grutto	aanwezig in kleine aantallen in het gebied
Wulp	aanwezig in kleine aantallen in het gebied
Tureluur	aanwezig in redelijke aantallen in het gebied
Groenpoot ruiter	aanwezig in belangrijke aantallen in het gebied
Steenloper	aanwezig in kleine aantallen in het gebied

De Grauwe gans, Brandgans en Toedrarietgans kwalificeren zich als niet-broedvogel voor Natura 2000-gebied Waddenzee (tabel 2.4). Grauwe Ganzen zijn jaarrond aanwezig, maar de aantallen zijn met name hoog in de periode september-januari (figuur 2.15). De Brandgans is van oktober tot mei aanwezig.

Tabel 2.4. Ontwikkeling van de aantallen Grauwe ganzen en Brandganzen in Natura 2000-gebied Waddenzee (bron SOVON/CBS: www.sovon.nl).

soort	kengetal	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	start trend	trend sinds start	trend sinds 03/04	ISD
Grauwe Gans	seiz. gem.	10.657	9.902	12.138	14.201	14.550	1980	++	+	7.000
Brandgans	seiz. gem.	38.438	49.380	59.527	58.212	52.189	1980	++	++	36.800

Figuur 2.15. Seizoensverloop van Grauwe ganzen (links) en Brandganzen (rechts) in Natura 2000-gebied Waddenzee. Bron: www.sovon.nl.

3 Aanwezigheid overzomerende ganzen

Op Texel broeden, ruien en overzomeren de soorten Grauwe gans, Brandgans en Canadese gans. Het foerageren vindt plaats buiten de duinen op zowel graslanden in natuurgebieden als ook op agrarisch beheerd grasland.

3.1 Koppelvorming en broeden

In de duinen kunnen een tweetal broedconcentraties worden onderscheiden: een concentratie in en rond de Muy en een concentratie bij de Geul en de Horsmeertjes (figuur 3.1). Op het oude land worden meer concentraties gevonden: op en rond de Roggensloot, de Hoge zandskil en het gebied de Bol in het noordelijke deel van Texel, de Westerkolk, de Oosterkolk, Molenkil, Rommelpot, de Zandkes en Dijkmanshuizen (hier ook Brandganzen). Hier vindt ook koppelvorming plaats.

Figuur 3.1. Broedconcentraties van overzomerende ganzen in het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel.

3.2 Ruien

Net als in de broedperiode zijn er tijdens de rui meerdere concentraties te onderscheiden op Texel. In de duinen zijn dat het noordelijk deel van de Eijerlandsche Duinen, de Muy, de Moksloot en de Horsmeertjes. Op het oude land zijn er ruiconcentraties op de Hogelandskil, de Bol en de

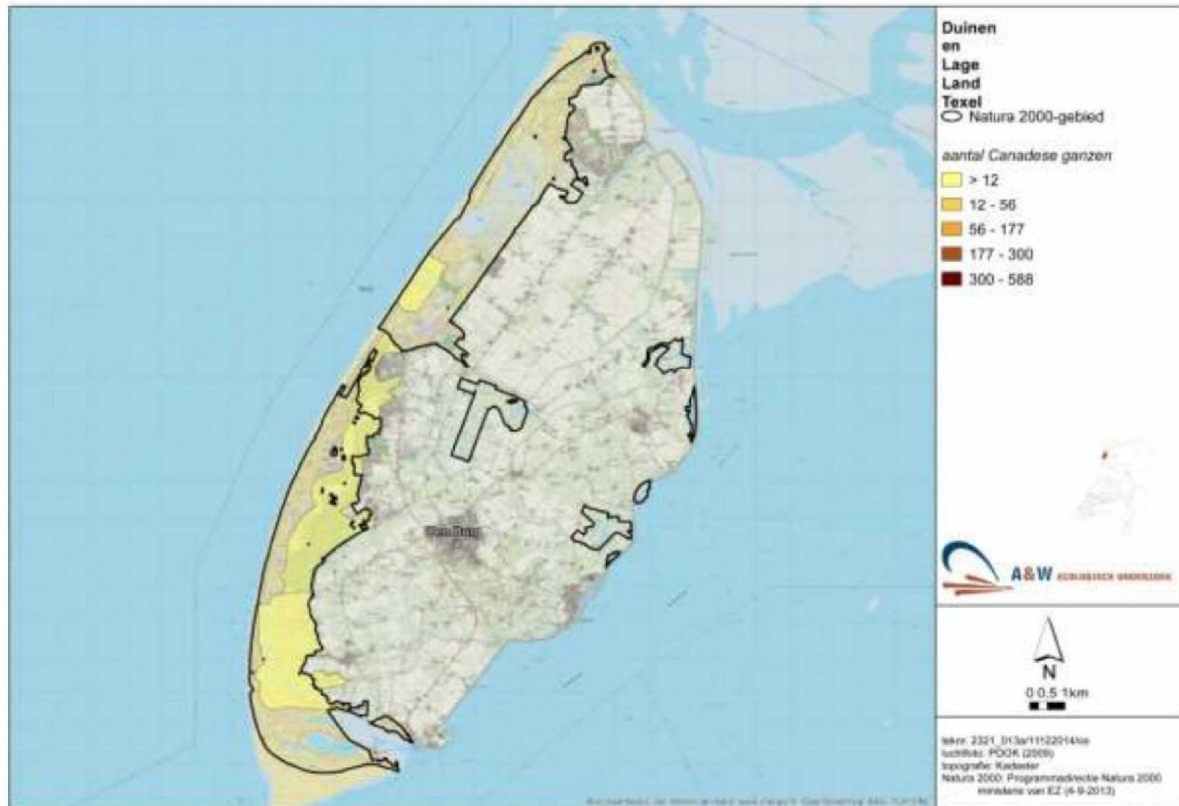
5.1.2e

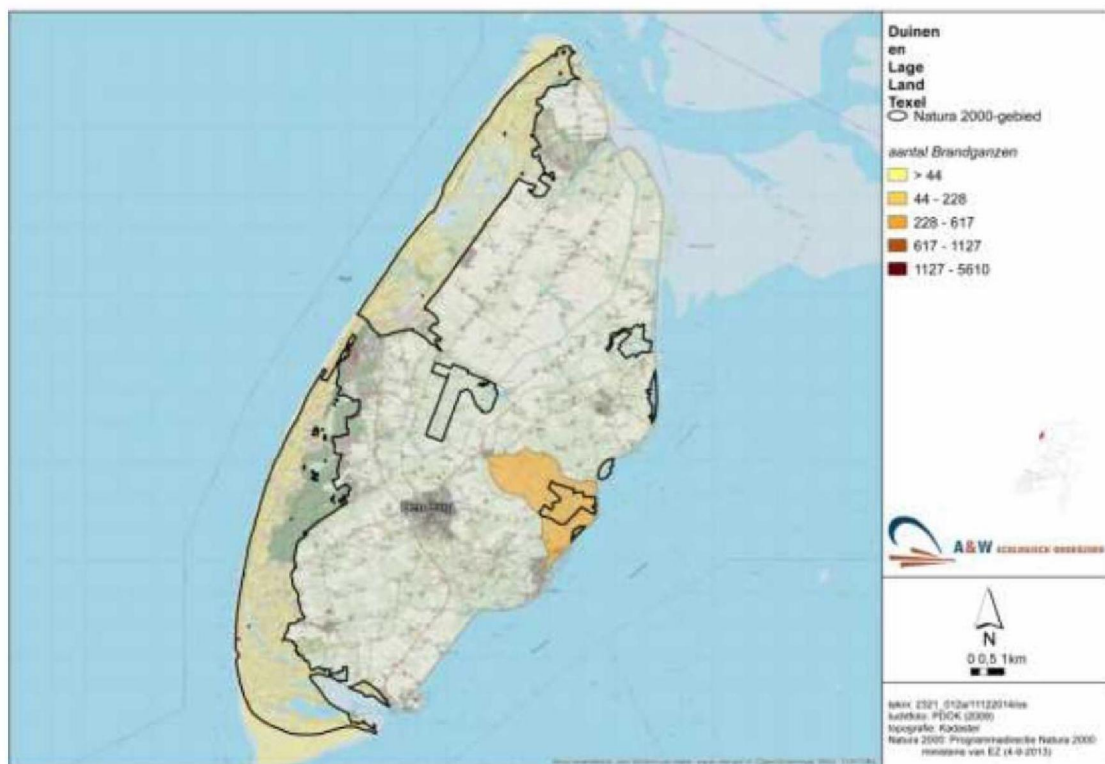
Figuur 3.2. Ruigebieden van overzomerende ganzen in het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel.

3.3 Foerageren

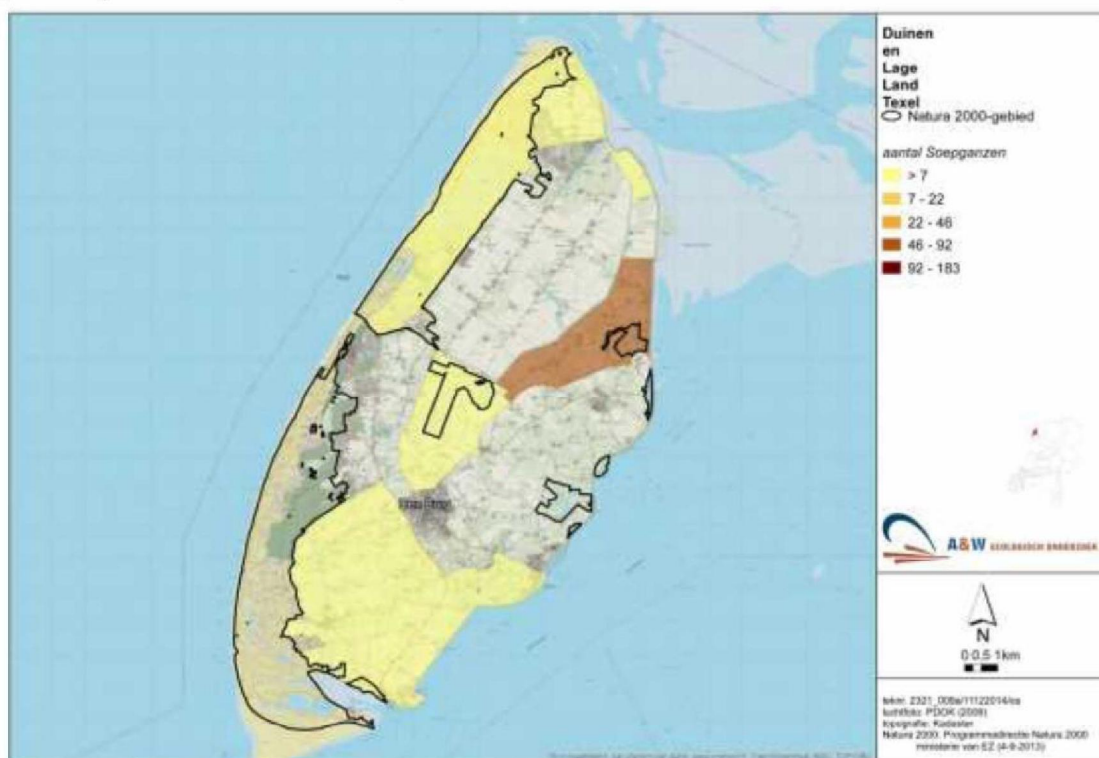
Het foerageren en de daardoor veroorzaakte schade vindt met name plaats op zowel de agrarische graslanden (oogstderving) als ook de botanisch beheerde graslanden (waaronder erosie en vermes-ting van Harlekijngraslanden). de verspreiding van overzomerende ganzen op basis van julitellingen is weergegeven in figuur 3.3 - 3.6.

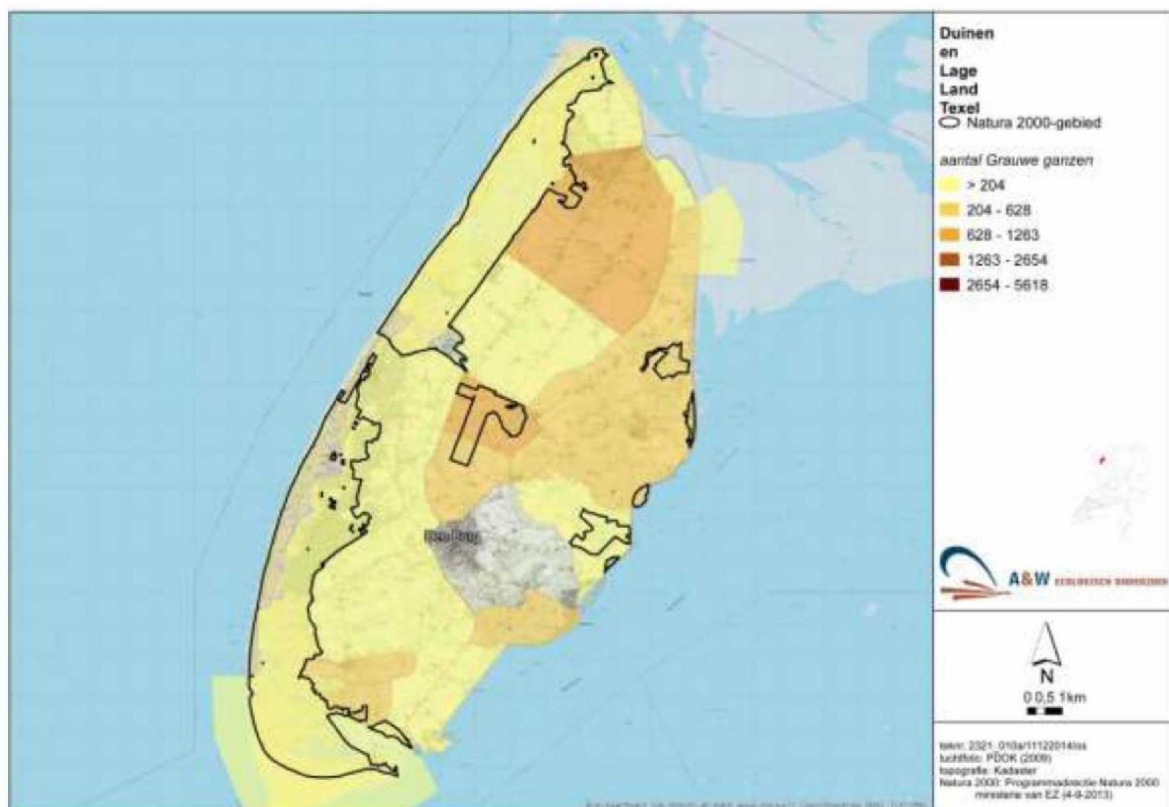
Figuur 3.3. Voorkomen van Canadese ganzen in Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel tijdens de julitelling in 2013. Bron: Landschap Noord-Holland.

Figuur 3.4. Voorkomen van Brandganzen in Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel tijdens de julitelling in 2013. Bron: Landschap Noord-Holland.

Figuur 3.5. Voorkomen van Soepganzen (gedomesticeerde Grauwe ganzen) in Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel tijdens de julitelling in 2013. Bron: Landschap Noord-Holland.

Figuur 3.6. Voorkomen van Grauwe ganzen in Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel tijdens de julitelling in 2013. Bron: Landschap Noord-Holland.

4 Beschrijving maatregelen en werkwijze

4.1 Selectie beheermaatregelen

In het Ganzenbeheerplan Noord-Holland (FBE Noord-Holland 2014) is een uitgebreide beschrijving gegeven van de mogelijke maatregelen voor ganzenbeheer. Deze maatregelen zijn o.a. beschreven op basis van de 'tool-box' uit het landelijke G7-Ganzenakkoord uit 2012 en het Uitvoeringsbeleid Ganzen van de provincie Noord-Holland.

In dit uitvoeringsplan wordt uitgegaan van de inzet van een viertal maatregelen die direct ingrijpen in de populatiegrootte van de jaarrond verblijvende gans (in chronologische volgorde):

1. afschot van koppelvormende ganzen, kort voorafgaand aan het broedseizoen;
2. legselbehandeling, in de periode dat de ganzen nestelen;
3. vangst van ruiende ganzen;
4. afschot van jaarrond verblijvende ganzen in de zomerperiode.

Van de overige in het Ganzenbeheerplan beschreven maatregelen zal in dit uitvoeringsplan geen gebruik worden gemaakt. De selectie van deze maatregelen is gebeurd in overleg met de diverse stakeholders. In Bijlage 1 is een korte algemene toelichting op deze maatregelen opgenomen.

4.2 Afschot en koppelafschot

Er zal geen koppelafschot en geen afschot worden toegepast in het Natura-2000 gebied Duinen en Lage Land Texel.

4.3 Legselbehandeling

Legselbehandeling wordt uitgevoerd in het gehele gebied voor de periode vanaf het moment dat de ganzen nestelen. Hiervoor geldt globaal één jaarlijkse periode van 1 maart tot 15 mei, maar de daadwerkelijke periode van het leggen van eieren varieert daarbinnen per soort en jaar. Er wordt per periode twee tot drie maal een legselbehandeling toegepast onder supervisie van de terreinbeheerder, met een tussenliggende periode van ongeveer 3 weken.

Legselbehandeling wordt uitgevoerd conform de beschrijving uit Bijlage 1.

Uitgangspunten:

FFwet:

- Legselbehandeling zal plaatsvinden op grond van de hiervoor geldende vrijstelling op basis van de Algemene Provinciale Vrijstellingsverordening (Brandgans, Grauwe gans, Kolgans en Rietgans) en de bepalingen uit de Flora- en faunawet gelezen in relatie tot het besluit beheer en schadebestrijding dieren (Canadese gans).

- Legsel behandeling zal tevens plaatsvinden bij broedende Nijlganzen (Niet beschermde, niet inheemse vogelsoort)

NBwet:

- Ter voorkoming van schade aan kwetsbare habitattypen (Vochtige duinvalleien H2190D en Galigaanmoerassen H7210) en aan groeiplaatsen van Groenknolorchis zal geen legselbehandeling in deze habitattypen/groeiplaatsen plaatsvinden.
- De bekende broedlocaties van Lepelaar, Roerdomp, Bruine kiekendief, Blauwe kiekendief, Eider en Velduil worden niet bezocht. De verspreidingsgegevens voor deze soorten zijn niet in detail beschikbaar. In het duingebied vindt daarom legselbehandeling uitsluitend plaats onder directe verantwoording van de terreinbeheerder.
- Legselbehandeling wordt gecoördineerd uitgevoerd onder leiding van de terreinbeherende organisaties
- Er wordt twee tot driemaal een legselbehandeling toegepast in de periode 15 maart tot 15 mei.

4.4 Ruivangsten

Voor de vangst van ruiende ganzen zullen vangmiddelen worden opgesteld waarna de ruiende ganzen langzaam en op een extensieve manier zullen worden gedreven richting de opgestelde vangkraal. Ruivangsten worden uitgevoerd conform de beschrijving in bijlage 1.

Uitgangspunten:

FFwet:

- Ruivangst zal plaatsvinden op grond van de geldende ontheffing ex artikel 68 van de Flora- en faunawet (Brandgans, Grauwe gans) en de bepalingen uit de Flora- en faunawet gelezen in relatie tot het besluit beheer en schadebestrijding dieren (Canadese gans).
- Conform de FF-wet ontheffing worden gedode ganzen uit het gebied meegenomen.

NBwet:

- De vangploeg bestaat uit een groep van maximaal 6 personen die langzaam varende en/of lopende de ganzen richting vangkraal drijven.
- Voorafgaand aan de vangacties wordt contact opgenomen met de plaatselijke beheerder en de vangstrategie overlegd teneinde verstoring zo veel als mogelijk te voorkomen en eventuele kwetsbare plekken te mijden.
- De vanglocaties zullen altijd in samenspraak met de beheerder worden vastgesteld. De vangperiode loopt van 15 mei (start rui Grauwe ganzen) tot 15 juli (einde rui Brandgans).
- Groeilocaties van Groenknolorchis, Vochtige duinvalleien en Galigaanmoerassen worden niet betreden.
- De broedlocaties van Lepelaar, Roerdomp, 5.1.2e kiekendief, Blauwe kiekendief, Eider en Velduil, worden niet bezocht. De verspreidingsgegevens voor deze soorten zijn niet in detail beschikbaar. In het duingebied vindt daarom ruivangsten uitsluitend plaats onder directe verantwoording van de terreinbeheerder.

5 Effectbeoordeling

Algemeen

Voor het kwantificeren van de effecten van de verschillende maatregelen maken we gebruik van de gevoeligheidsanalyse, die is opgesteld voor het toetsen van ganzenbeheermaatregelen in Noord-Holland (Van der Hut & Bruinzeel 2014, Ganzenbeheer in Noord-Holland; gevoeligheid van kwalificerende waarden, A&W Rapport 2063, Feanwâlden). Nadere onderbouwing van de effecten van de beheersmaatregelen wordt in dat rapport gegeven. Daar waar nodig, wordt naar dit hoofdrapport verwezen. In de uitvoeringsplannen worden de generieke gevoeligheden en effecten geplaatst in de lokale context: wat betekenen de beheersmaatregelen voor de instandhoudingsdoelen van het desbetreffende Natura-2000 gebied.

Legselbehandeling

In de broedgebieden van overzomerende ganzen komen twee kwalificerende betredingsgevoelige habitattypen voor, namelijk vochtige duinvalleien en galigaanmoerassen, en groeiplaatsen van een kwalificerende habitatsoort, namelijk de Groenknolorchis. Bij het meermaals betreden van groeilocaties kan de vegetatie beschadigd worden. De groeilocaties zijn echter uitgesloten van betreding, zodat negatieve effecten voorkomen worden.

De aangewezen habitatsoort Noordse woelmuis ondervindt geen effect van legselbehandeling. Verstoring van Noordse Woelmuizen is niet waarschijnlijk (Van der Hut & Bruinzeel 2015); in elk geval treedt geen verstoring van betekenis op boven of naast werkzaamheden die ten behoeve van beheer en onderzoek als plaatsvinden in het gebied.

In de broedgebieden van overzomerende ganzen komende kwalificerende broedvogels voor. Het betreft de volgende soorten: Roerdomp, Lepelaar, Eider, 5.1.2e kiekendief, Blauwe kiekendief, Kluut, Bontbekplevier, Kleine mantelmeeuw, Dwergstern, Velduil, Roodborsttapuit en Tapuit, alsmede Visdief en Noordse stern (aangewezen voor Natura 2000-gebied Waddenzee). Betreding van broedlocaties van kwalificerende broedvogels tijdens de broedperiode kan broedgevallen verstoren. Dit geldt ook voor riet- en moerasvegetaties vóór de broedtijd. Als rietland in het vroege voorjaar (of later in het broedseizoen) betreden wordt ontstaan paden, die een broedseizoen lang aanwezig kunnen blijven. Hierdoor neemt de predatiekans toe. In Van der Hut & Bruinzeel (2015) is aangegeven dat Roerdomp, Lepelaar, Eider, 5.1.2e kiekendief, Blauwe kiekendief en Velduil gevoelig zijn voor legselbehandelingsactiviteiten van ganzen. De werkwijze borgt echter dat het betreden van broedlocaties van deze soorten niet plaatsvindt. Negatieve effecten op instandhoudingsdoelen treden daardoor niet op.

Het broedhabitat van de kwalificerende broedvogels Kluut, Bontbekplevier, Kleine mantelmeeuw, Dwergstern, Roodborsttapuit en Tapuit, alsmede Visdief en Noordse stern is niet betredingsgevoelig (Van der Hut & Bruinzeel 2015). De broedvogels kunnen wel tijdens legselbehandelingsactiviteiten van ganzen tijdelijk verstoord worden. Deze storingen zijn zo beperkt in frequentie (twee tot drie zoekronden per jaar) dat geen negatieve effecten optreden op de aantallen of het broedsucces in het

gebied. Visdief, Noordse Stern, Bontbekplevier en Dwergstern vestigen zich na 15 april, dan heeft legselbehandeling bij de Grauwe gans reeds plaatsgevonden. Een verstoring van legselbehandeling is daarom voor deze soorten minimaal en niet significant negatief.

Natura 2000-gebied Duinen en Lage land van Texel is niet aangewezen voor niet-broedvogels. Er kan echter sprake zijn van externe werking op andere Natura 2000-gebieden, omdat voor Waddenzee en/of Noordzeekustzone kwalificerende niet-broedvogels op Texel foerageren of rusten in Natura 2000-gebied Duinen en Lage land Texel. Legselbehandeling kan verstoring veroorzaken bij de volgende soorten: Aalscholver, Lepelaar, Kleine zwaan, Toendrarietgans, Rotgans, Bergeend, Smient, Scholekster, Kluut, Bontbekplevier, Zilverplevier, Kanoet, Bonte strandloper Rosse grutto, Wulp, Tureluur, Groenpootruiter en Steenloper. Als gevolg van de beperking van de uitvoeringsfrequentie (twee à drie bezoeken per jaar) zijn voldoende uitwijkmogelijkheden binnen het gebied aanwezig. Negatieve effecten op kwalificerende niet-broedvogels van de Waddenzee en Noordzeekustzone treden daarom niet op.

Ruivangsten

De deelgebieden waar ruivangsten mogelijk zijn overlappen met groeilocaties van kwalificerende habitattypen, leefgebied van kwalificerende habitatsoorten, het broedgebied van kwalificerende vogelsoorten en slaapplekken of foerageergebieden van niet-broedvogels die kwalificeren voor Waddenzee of Noordzeekustzone. De desbetreffende groei locaties zijn uitgesloten van betreding ten behoeve van ruivangsten, evenals kwetsbare broedlocaties van Roerdomp, Lepelaar, 5.1.2e kiekendief, Blauwe kiekendief, Velduil en Eider zodat negatieve effecten op habitattypen en broedhabitat voorkomen worden.

De overige in het duingebied broedende vogels hebben een lagere verstoringseuveligheid (het broedhabitat is niet betredingsgevoelig) , maar deze soorten kunnen wel verstoord worden tijdens ruivangsten. Dit effect wordt geminimaliseerd door de uitvoer in detail voor te leggen aan de beheerder en af te stemmen op het huidige voorkomen van de broedvogels in de duinen. Daarnaast is de ruivangst een tijdelijke ingreep. Om die reden kunnen ruivangsten plaatsvinden zonder een effect op kwalificerende broedvogels.

Op het lage land broeden Eiders, Visdief, Noordse Stern, Bontbekplevier en Dwergstern. Het broedhabitat van deze soorten is niet gevoelig voor betreding. Ruivangsten zullen tijdelijk verstorend werken op aanwezige broedvogels, maar dit heeft geen effect op de aantallen of het broedsucces. Negatieve effecten op instandhoudingsdoelen treden daardoor niet op.

Natura 2000-gebied Duinen en Lage land van Texel is niet aangewezen voor niet-broedvogels. Er kan echter sprake zijn van externe werking op andere Natura 2000-gebieden, omdat voor Waddenzee en/of Noordzeekustzone kwalificerende niet-broedvogels op Texel foerageren of rusten in Natura 2000-gebied Duinen en Lage land Texel. Ruivangsten kunnen verstoring veroorzaken bij de volgende soorten: Aalscholver, Lepelaar, Kleine zwaan, Toendrarietgans, Rotgans, Bergeend, Smient, Scholekster, Kluut, Bontbekplevier, Zilverplevier, Kanoet, Bonte strandloper Rosse grutto, Wulp, Tureluur, Groenpootruiter en Steenloper. Als gevolg van de beperking van de uitvoeringsfrequentie zijn voldoende uitwijkmogelijkheden binnen het gebied aanwezig. Negatieve effecten op kwalificerende niet-broedvogels van de Waddenzee en Noordzeekustzone treden daarom niet op.

Aantalsreductie zomerganzen

Reductie van het aantal jaarrond ganzen kan voor een positieve bijdrage leveren aan het realiseren van de instandhoudingdoelen van habitattypen die nu te leiden hebben van begrazing, guanotrofiëring en/of vermesting. In het beheerplan is een knelpunt gedefinieerd in het duinboogcomplex waar eutrofiëring speelt van een aantal natte duinvalleien en duinplassen door overzomerende ganzen en Aalscholvers. Ook de meeuwenkolonie bij de Geul levert hier een bijdrage aan. Door Bruin *et al.* (2011 in Dienst Landelijk Gebied 2014) is de waterkwaliteit van Texelse duinplassen onderzocht aan de hand van de sialgenflora. In dit rapport wordt onder andere ingegaan op de schade aan duinplassen door vogels. Dit probleem speelt met name bij de Binnen-Muy en de Geulplas. Verder is er in toenemende mate sprake van bemesting door Grauwe ganzen, die het gehele jaar in het terrein verblijven. Naast dat er in toenemende mate sprake is van bemesting door overzomerende (Grauwe) ganzen van zowel het water als de oeverstroken, zijn ganzen een probleem in natte duinvalleien, omdat ze de water- en oeverplanten begrazen en de bodem omwoelen op zoek naar eetbare worteldelen. Hierbij brengen ze aanzienlijke schade toe aan de vegetatie (Dienst Landelijk Gebied 2014).

De vraag doet zich voor of aantalsreductie van ganzen op Texel (waar geen instandhoudingsdoelen voor ganzen geleden) effect heeft op het aantal ganzen in Natura 2000-gebied Waddenzee (waar wel instandhoudingsdoelen voor ganzen gelden), omdat de ganzen zowel op Texel als in de Waddenzee kunnen verblijven, en of een knelpunt optreedt voor de instandhouding in de Waddenzee. De instandhoudingsdoelen voor de Grauwe gans en Brandgans (leefgebied met een draagkracht van seizoensgemiddelde van 7.000 resp. 36.800 vogels) komen door de voorgestelde maatregelen niet in gevaar. De volgende overwegingen liggen hieraan ten grondslag:

- Een significant effect op de instandhoudingsdoelen zou kunnen plaatsvinden indien de draagkracht van het gebied wordt aangetast of indien de aantallen in de ruimere omgeving van het Natura-2000 gebied dermate laag worden dat de bestaande draagkracht niet benut kan worden.
- De aantallen Grauwe ganzen en Brandganzen die over het gehele jaar genomen in het Natura 2000-gebied aanwezig zijn, zijn een functie van de lokale draagkracht en een functie van de aantallen in de ruimere omgeving (variërend van schaal van West-Europa, Nederland tot de provincie Noord-Holland).
- De draagkracht van het gehele gebied wordt door de beheersmaatregelen niet aangetast. Er worden geen maatregelen uitgevoerd die de foerageerfunctie en/of de rustfunctie van het gebied aantasten. Gedurende het gehele jaar blijft het voedselaanbod gegarandeerd, rust en veiligheid in het gebied zal in de periode 15 juli - 1 maart niet worden aangetast, en verstoring van rust en veiligheid zal in de periode van legselbehandeling en ruivangsten (1 maart - 15 juli) lokaal en tijdens hooguit enkele bezoeken plaatsvinden. Geconcludeerd wordt dat de draagkracht van het gebied voor Grauwe ganzen en Brandganzen hiermee niet wordt aangetast.
- De West-Europese, Nederlandse en Noord-Hollandse populatie zijn omvangrijk en groeiende. De voorgestelde maatregelen in Noord-Holland zijn gericht op het reduceren van de populatieomvang met een schadeniveau vergelijkbaar met de situatie in 2005. Zowel de huidige aantallen Grauwe ganzen en Brandganzen in Noord Holland, als de aantallen in 2005 (waarop de ondergrens voor de geldigheid van de FF-wet is gebaseerd) zijn c.q. waren ruim voldoende om gunstige staat van instandhouding te garanderen. Deze aantallen zijn ruim voldoende om de draagkracht in de Natura-2000 gebieden te benutten.

Samenvatting effectbeoordeling

Een overzicht van de effecten en het toetsingsresultaat is gegeven in tabel 5.1. Legselbehandeling en ruivangsten hebben geen effecten op habitattypen en habitatsoorten, omdat betredingsgevoelige vegetaties niet betreden worden. Broedlocaties in de Duinen worden niet bezocht, zodat verstoring van deze soorten niet optreedt. Broedhabitats van kwalificerende broedvogels buiten het open duin zijn niet betredingsgevoelig. De broedvogels kunnen wel tijdelijk verstoord worden, maar de aantallen - en daarmee instandhoudingsdoelen - worden niet negatief beïnvloed.

Tabel 5.1. Effectbepaling en toetsing van ganzenbeheermaatregelen in het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel

-	geen effect (+ mogelijk positief effect)			
t	risico op tijdelijke verstoring, geen effect op aantallen			
k	risico op klein effect op kwaliteit of kwantiteit			
a	risico op aanzienlijk effect op kwaliteit of kwantiteit			
	geen effect op instandhoudingsdoelen			
	risico op verstoring/verslechtering, maar geen knelpunt voor instandhoudingsdoelen			
	risico op significant negatief effect (knelpunt voor instandhoudingsdoelen)			
code	kwalificerende waarden / beheermaatregel	legsel behandeling	vangen ruiende vogels	aantals reductie ganzen
habitattypen				
H1140A	Slik- en zandplaten (getijdengebied)	-	-	-
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	-	-	-
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	-	-	-
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	-	-	+
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	-	-	+
H2110	Embryonale duinen	-	-	-
H2120	Witte duinen	-	-	-
H2130A	*Grijze duinen (kalkrijk)	-	-	-
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)	-	-	-
H2130C	*Grijze duinen (heischraal)	-	-	-
H2140A	*Duinheiden met kraaihei (vochtig)	-	-	-
H2140B	*Duinheiden met kraaihei (droog)	-	-	-
H2150	*Duinheiden met struikhei	-	-	-
H2160	Duindoornstruwelen	-	-	-
H2170	Kruipwilgstruwelen	-	-	-
H2180A	Duinbossen (droog)	-	-	-
H2180B	Duinbossen (vochtig)	-	-	-
H2180C	Duinbossen (binnenduintrand)	-	-	-
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	-	-	+
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	-	+
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	-	-	+
H2190D	Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	-	-	+
H7210	*Galigaanmoerassen	-	-	+
habitatsoorten				
H1340	Noordse woelmuis	-	-	-
H1903	Groenknolorchis	-	-	-
broedvogels				
A021	Roerdomp	-	-	-
A034	Lepelaar	-	-	-
A063	Eider	t	t	-
A081	5.1.2e Kiekendief	-	-	-
A082	Blauwe Kiekendief	-	-	-
A132	Kluut	t	t	-
A137	Bontbekplevier	t	t	-
A183	Kleine Mantelmeeuw	t	t	-
A195	Dwergstern	t	t	-
A222	Velduil	-	-	-
A276	Roodborsttapuit	t	t	-
A277	Tapuit	t	t	-
A193	Visdief (N2000 Waddenzee)	t	t	-
A194	Noordse Stern (N2000 Waddenzee)	t	t	-

6 Conclusie

Op basis van de effectbeoordeling van de uitvoering van de maatregelen wordt geconcludeerd dat met de in hoofdstuk 4 geformuleerde werkwijze de maatregelen legselbehandeling en ruivangsten in Duinen en Lage Land Texel geen significant negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied en evenmin op aangrenzende Natura 2000-gebieden.

Op basis van voorliggend uitvoeringsplan en bovenstaande uitgangspunten, wordt voor het hiervoor beschreven beheer van jaarrond verblijvende ganzen een vergunningsaanvraag ex art 19 lid d van de Natuurbeschermingswet ingediend.

Deze aanvraag geldt voor de Grauwe gans, de Brandgans, de Canadese gans en de Nijlgans en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride soorten in al hun verschijningsvormen.

Literatuur

Bruin, C.J.W., H.J.F. Schulp en J. Simons (2011), 'De waterkwaliteit van Texelse duinwateren, onderzocht aan de hand van de Sieralgenflora'. Rapport Staatsbosbeheer.

Dienst landelijk Gebied 2014. Natura 2000-beheerplan Texel, concept 1 mei 2014.

Hut van der Hut, R.M.G & L.W. Bruinzeel 2015 Ganzenbeheer in Noord-Holland. Gevoeligheid van kwalificerende waarden. A&W-rapport 2063 Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Bijlage 1 Toelichting maatregelen G7 akkoord

Afschot van koppelende broedparen

Voorafgaand aan de broedperiode vormen ganzen broedkoppels die vanwege gedrag en verblijf (ganzen die zich in tweetallen ophouden nabij (potentieel) broedgebied; ze maken geen deel uit van een groep en houden afstand tot andere ganzen) kunnen worden gekenschetst als vogels die dat jaar zullen gaan broeden.

Deze beheermaatregel (uitvoeringsperiode conform FF-wet ontheffing van 1 februari tot 1 april) wordt uitgevoerd door koppelvormende ganzen actief op te zoeken en te doden. Dit kan door het gebied af te varen met de boot, de koppelvormende ganzen met de auto vanaf de weg zoeken en/of door de koppelvormende ganzen te voet te zoeken. Deze vorm van beheer is dus dynamisch van aard en onderscheidt zich daarmee van regulier afschot.

Door deze vogels al voorafgaand aan de broedperiode middels afschot uit de populatie verwijderen wordt verdere nestvorming voorkomen. Oudervogels van niet-vliegvlugge jonge vogels zullen omwille van ethische argumenten niet worden geschoten.

Eventuele beperkingen bij deze maatregel in tijd en ruimte worden per Natura 2000 gebied in de voor dat gebied geldende werkplan aangegeven.

Nest- of legselbehandeling

Bij legselbehandeling worden de nesten van broedende ganzen gezocht en de eieren dusdanig behandeld dat de embryonale ontwikkeling wordt gestopt en/of het aantal eieren wordt verminderd. De behandeling van de eieren bestaat uit het aanprikken van eieren, het dompelen van eieren in een olieachtige substantie, al dan niet in combinatie met het rapen en verwijderen van eieren. De nesten worden veelal vanaf het water gezocht, waarna kortstondig het land wordt betreden, het nest wordt bezocht en de eieren worden behandeld.

Voor de brandgans geldt dat deze echter ook op open velden broedt, zodat de nesten van deze soort ook lopend worden gezocht.

Aanprikken *Bij het aanprikken van eieren wordt met een stevige dun metalen 'naald' de eischaal aan beide uiteinden doorboord. Alle eieren van het nest worden behandeld. De behandelde eieren worden in verband met eventuele vervolgrondes gemerkt.*

Dompelen *Bij het behandelen met olie worden alle eieren gemerkt en daarna geheel ondergedompeld in olie. De eieren worden weer teruggelegd in het nest*

Legselbehandeling vergt altijd een tweede ronde in verband met later gelegde eieren of later gemaakte nesten. Eventuele beperkingen bij deze maatregel in tijd en ruimte worden per Natura 2000 gebied in de voor dat gebied geldende werkplan aangegeven.

Ruivangsten

Gedurende een kort aantal weken kunnen ganzen tijdens de ruiperiode niet vliegen omdat de slagpennen uit de vleugel gelijktijdig worden geruid. Kenmerkend voor deze periode is dat ganzen elkaar dan opzoeken en veelal op open water of in moerasgebieden de rui zullen doorbrengen. Deze ganzen

zullen worden gevangen door de ruiende vogels met een klein aantal mensen (groepsgrootte circa 4 tot 6 personen) heel rustig op te drijven naar een vooraf opgestelde vangkraal. De locatie van de vangkraal en de gebiedsgedeeltes waar kan worden gedreven worden vooraf vastgesteld en overeengekomen met de lokale beheerder(s). Het drijven zal in de meeste gevallen geschieden van af het water. Bij het drijven wordt geen gebruik gemaakt van geluid of optische middelen anders dan de aanwezigheid van de vangploeg zelf. Dit zal hooguit enkele keren per seizoen plaatsvinden.

De gevangen dieren worden gedood op locatie in een afgesloten ruimte met behulp van een mobiele slachterij alwaar de dieren gehanteerd en/of gefixeerd worden.

Afschot

Afschot kan, afhankelijk van de geldende instandhoudingsdoelen, in ruimte en tijd worden beperkt binnen de Natura 2000 gebieden. Deze beperkingen in tijd en ruimte worden aangegeven in de werkplannen. Deze beheermaatregel (uitvoeringsperiode conform ontheffing van 1 maart tot 1 november) wordt normaliter uitgevoerd middels aanzitten vanuit een gedurende de duur van de aanzit vaste plaats. Deze vorm van beheer is dus statisch van aard en kent veel minder mogelijke optische verstoring dan afschot van koppelvormende ganzen doordat de jager zich nagenoeg niet door het veld verplaatst.

Bijlage 2 Beheer en schadebestrijding grenzend aan Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land Texel

Beheer- en schadebestrijding buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied kan in specifieke gevallen de instandhoudingdoelen van vogelsoorten het desbetreffende Natura 2000-gebied aantasten. Deze zogenoemde externe werking kan betrekking hebben op twee verschillende situaties.

1. Activiteiten buiten het Natura 2000-gebied hebben een verstorend effect op natuurwaarden die zich binnen het Natura 2000-gebied bevinden. Broedvogels die binnen het Natura 2000-gebied broeden, kunnen verstoord raken door geluid, waarvan de bron net buiten het Natura 2000-gebied ligt. Dit is de externe werking met effecten binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied
2. Soorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen kunnen zich een deel van de tijd buiten het Natura 2000-gebied ophouden en kunnen hier verstoring ondervinden. Sommige vogels broeden of slapen binnen het Natura 2000-gebied, maar foerageren - voor een deel - daarbuiten. Dit is de externe werking met effecten buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied.

Hieronder gaan we in op de twee vormen van externe werking op instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Duinen en Lage Land van Texel.

Externe werking met effecten binnen de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied

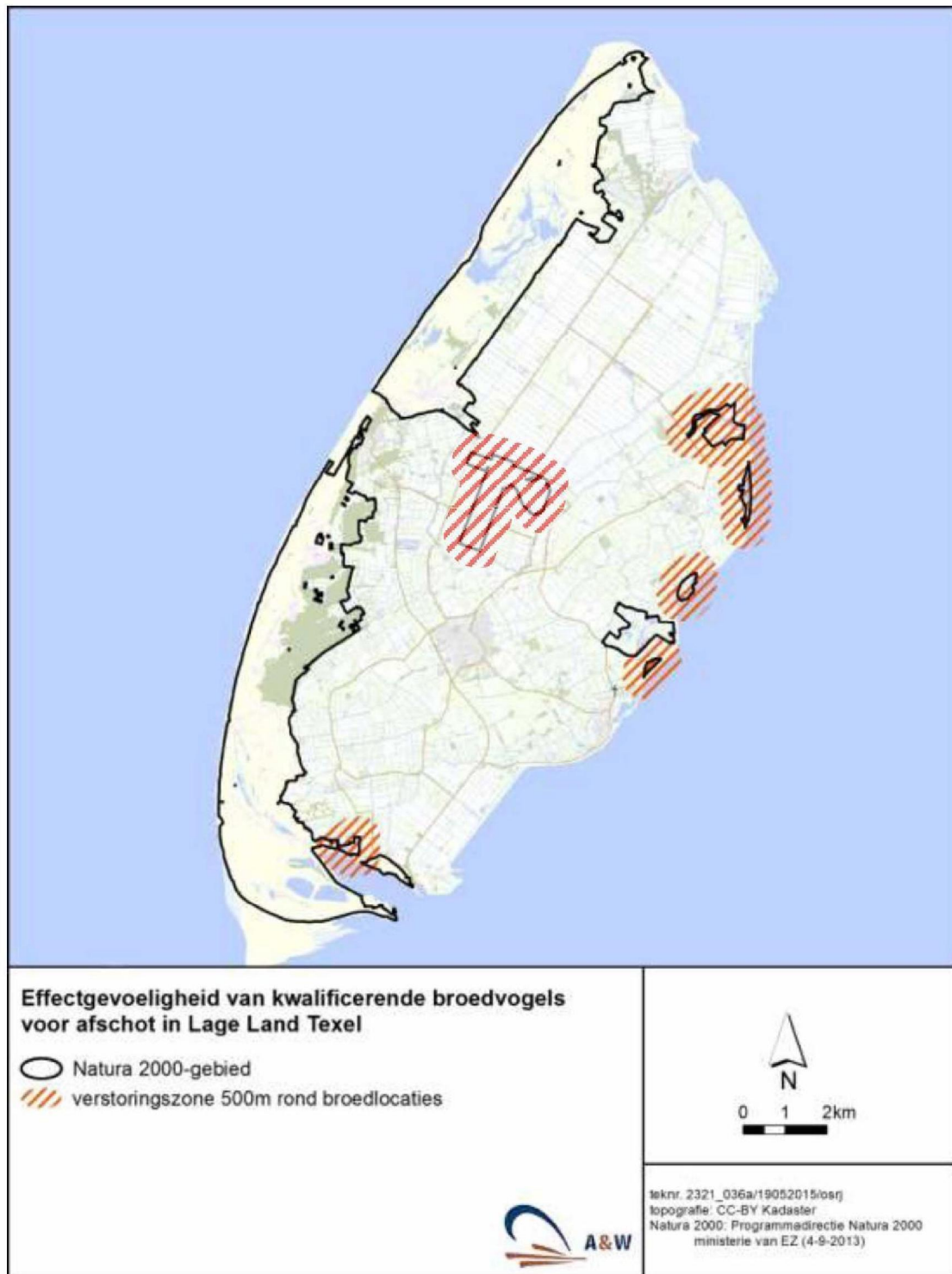
Beheer van jaarrond verblijvende ganzen buiten het Natura 2000-gebied door middel van legselbehandeling of ruivangsten heeft geen effect op natuurwaarden binnen het Vogelrichtlijngebied.

Koppelafschot en afschot kunnen een versturende werking hebben tot maximaal 500 m afstand (zie figuur bijlage 3.1). Binnen deze afstand van het Natura 2000-gebied is verstoring mogelijk van kwalificerende broedvogels binnen Natura 2000-gebied. Op grotere afstand is er voor dit type externe werking geen effect.

Externe werking van koppelafschot en afschot spelen niet voor broedvogels in de duinen, omdat de broedgebieden door hoge duinen worden afgeschermd van aangrenzend poldergebied. Beheer en schadebestrijding in het poldergebied heeft daarom geen negatief effect op kwalificerende broedvogels in de duinen.

De situatie is anders in het Lage Land van Texel. Kwalificerende broedvogels in verschillende gebiedsdelen kunnen wel verstoord worden door koppelafschot of afschot in de directe omgeving (figuur bijlage 3.1). In twee gevallen wordt het Natura 2000-deelgebied van het aangrenzende agrarische gebied door een dijk afgeschermd. Dit geldt voor het buitendijks gelegen deelgebied de Zandkes (buiten de Waddenzeedijk gelegen) en voor het Wagejot. Dit deelgebied ligt binnendijks, maar wordt door een dijk met een hoogteverschil van ruim 4 m gescheiden van het poldergebied. Zichtbaarheid en geluid van beheermaatregelen in het poldergebied worden hierdoor afgeschermd.

In figuur bijlage 3.2 is daarom aangegeven binnen welke grenzen rekening gehouden moet worden met deze externe werking en

Figuur bijlage 3.1. Verstoring gevoelig gebied voor kwalificerende broedvogels binnen het Natura 2000-gebied Duinen en lage land Texel met betrekking tot koppelaafschot en afschot buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Uitgangspunt is de broedverspreiding binnen de deelgebieden in het Lage land, met bufferzones van 500 m rond de deelgebieden. In deze kaart is geen rekening gehouden met de landschapsstructuur, zoals de ligging ten opzichte van dijken.

Figuur bijlage 3.2. Gebied externe werking met betrekking tot koppelafschot en afschot buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied met effect op kwalificerende broedvogels binnen het Natura 2000-gebied Duinen en lage land Texel.

Externe werking met effecten buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied

Kwalificerende broedvogels kunnen zich een deel van de tijd buiten de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied ophouden. Roerdompen bijvoorbeeld foerageren tot ca 1 km, in sommige gebieden maximaal ca. 3 km van de broedlocaties. De kans dat zij buiten Natura 2000-gebied foerageren is in het poldergebied zeer gering, omdat geschikt foerageergebied daar in de broedperiode ontbreekt. Lepelaars foerageren deels in polders loten, deels op het wad. Naast Lepelaars foerageren ook **5.1.2e** - **12** kiekendief, Blauwe kiekendief en Kleine mantelmeeuw in het poldergebied buiten Natura 2000-gebied. Het huidige niveau van beheer- en schadebestrijding heeft tot dusver geen negatief effect gehad op de aantallen van deze soorten. Beperkende factoren voor deze soorten met aantallen onder het instandhoudingsdoel (Roerdomp, Blauwe kiekendief) hangen samen met **5.1.2e** - **5.1.2a** in de broedgebieden en voedselaanbod.

Conclusie

Externe werking treedt mogelijk alleen op voor koppelaafschot en afschot in de bufferzone rond Natura 200-deelgebieden in het Lage land van Texel (muv Wagejot en Zandkes), omdat broedlocaties binnen de begrenzing verstoord kunnen worden. Deze bufferzone en de betreffende beperking is opgenomen in figuur bijlage 3.2.

Voor overige maatregelen en gebieden is er geen sprake van externe werking.